

Metodyka pracy naukowej literaturoznawcy

Prowadzący: dr Maciej Gorczyński

Treści :

1. Wolność akademicka
2. Cechy nauki nowoczesnej
3. Prawda
4. Argumentowanie i wnioskowanie naukowe
5. Język wypowiedzi literaturoznawczej
6. Teoria
7. Metoda
8. Narracja akademicka
9. Rodzaje i miejsce wyjaśnień w narracji literaturoznawczej
10. Wartość i ocena w pracy literaturoznawcy

Lektury podstawowe:

1. Abrams M.H., *Orientacje teoretyczne*. W: Abrams M.H., *Zwierciadło i lampa*. Gdańsk 2003.
2. Becker H.S., *Warsztat pisarski badacza*, tł. P. Tomanek, Warszawa 2013.
3. Heller M., *Jak być uczonym*, Kraków 2009.
4. Markiewicz H., *O falsyfikowaniu interpretacji literackich*. W: *Dopowiedzenia. Rozprawy i szkice z wiedzy o literaturze*, Kraków 2000. Lub w: *Wiedza o literaturze i edukacja. Księga referatów Zjazdu Polonistów*, pod red. T. Michałowskiej i in., Warszawa 1996. Lub: „Pamiętnik Literacki” 1996, z. 1.
5. Nabokov V., *Pnin*, przeł. A. Kołyszko, Warszawa 1993.
6. Nycz R., *Nowa humanistyka w Polsce: kilka bardzo subiektywnych obserwacji, koniektur, refutacji*, „Teksty Drugie” 2017, nr 1.
7. Mills C.W., *Wyobraźnia socjologiczna*, przeł. M. Bucholc, Warszawa 2007 (tu rozdziały: *Wielka teoria* oraz *Dodatek. O rzemiośle intelektualnym*).
8. Sławiński J., *Z poradnika dla doktorantów*. W: *Teksty i teksty*. Kraków 2000; lub: „Teksty” 1980, z. 5 (dostępne również na bazhum.muzhum.pl).

Warunki zaliczenia:

1. Obecność na zajęciach
2. Praca pisemna
3. Praca pisemna absencyjna - w razie konieczności. Jeżeli okoliczności spowodują, że nie będzie Państwa więcej niż cztery razy, będą musieli Państwo napisać pracę absencyjną. Kryteria techniczne są takie jak przy pracy głównej (podane dalej), ale temat ustalimy indywidualnie – proszę się zgłaszać pod koniec semestru.
4. Kolokwium (ustne): w trakcie rozmowy zadam Państwu pytania dotyczące lektur podstawowych oraz pracy pisemnej.

PRACA PISEMNA – SZCZEGÓŁY

Temat pracy.

Proszę opisać swoją specjalność oraz przedmiot swojej rozprawy doktorskiej, odnosząc się do sformułowanych dalej pytań, problemów poruszanych na wykładzie i omawianych w bibliografii. Lista pytań jest tylko propozycją – proszę się zastanowić, czy przywoływane jako uniwersalne, przynajmniej w obszarze nauk humanistycznych, właściwości i problemy typowej dyscypliny, nie krzywdzą specyfiki Państwa zainteresowań?

Pytania:

Jakie miejsce – a) poznawcze; b) instytucjonalne – w strukturze nauk zajmuje literaturoznawstwo? Jaka jest historyczna i dzisiejsza rola Państwa specjalności w literaturoznawstwie i humanistyce w ogóle? Jak, Państwa zdaniem, być powinno? Czy lokalizacja specjalności ma charakter wartościujący? Z jaką dyscypliną (metodą, dyskursem...) Państwa specjalność najczęściej współpracuje? Czym jest Państwa specjalność jako jednostka dydaktyczna – czy ma swoją specyfikę nauczania? Czy to w ogóle jest nauka, czy jeden z dyskursów akademickich, pozbawiony scjentystycznych roszczeń?

Jak używa się pojęcia 'prawda' w Państwa specjalności? Jakie są metody weryfikacji bądź falsyfikacji twierdzeń? W jakim stopniu jest to nauka empiryczna? Co jest przedmiotem badawczym, jaka rzeczywistość stanowi podstawowy punkt odniesienia?

Jaka metodologia lub jakie metodologie są dzisiaj obowiązujące? Jak jest przyczyna wielo- lub jednometodyczności? Jaka jest rola ustalonych i powszechnie aprobowanych wzorców działań analitycznych i interpretacyjnych, a jaka autorytetów i klasycznych ksiązek? Czy granica między opisem i interpretacją jest klarowna – o ile jej utrzymywanie jest uznawane za sensowne?

Jaka jest specyfika teorii (zbioru twierdzeń i opisów) w Państwa specjalności? Jaki typ wyjaśnień i uogólnień stosowany jest najczęściej? Czy model przyrodniczy ma wpływ na dzisiejszy kształt Państwa nauki?

W jakim stopniu język Państwa specjalności jest poddany rygorom terminologicznym? Jakie są kryteria jasności wypowiedzi? Czy istnieją typowe lub powszechne argumenty stosowane w Państwa dyscyplinie – jakie? Jak wygląda typowa narracja? Czy ten typ ma charakter normatywny?

Jakie są kryteria wartościowania badanego przedmiotu? Dlaczego wybrali Państwo tę metodę, a nie inną? Czy któraś z tradycyjnych lub nowoczesnych wartości jest szczególnie eksponowana przez dyskurs Państwa nauki?

Jak Państwa specjalność jest uprawiana w innych krajach? Kwitnie? – Czy jest w kryzysie?

Jaką nieakademicką, czyli społeczną rolę gra naukowiec reprezentujący tę specjalność? O czym marzy – jako uczonec?

Bibliografia pomocnicza

Teksty z punktów 2. i 7. odnoszą się do nauki w ogólności, więc mogą się przydać wszystkim; pozostałe odnoszą się do przede wszystkim do literaturoznawstwa – w razie potrzeby proszę je zastąpić klasycznymi, ważnymi rozprawami ze swojej dziedziny. Proszę również korzystać z wykazu literatury obowiązkowej wymienionej wcześniej.

- Bobrowska E., *Parateoria. Kalifornijska Szkoła z Irvine*, Warszawa 2013.
- Burzyńska A., Markowski M.P., *Teorie literatury XX wieku. Antologia*. Kraków 2006.
- Burzyńska A., Markowski M.P., *Teorie literatury XX wieku. Podręcznik*. Kraków 2006.
- Głowiński M., *Wartościowanie w badaniach literackich a język potoczny*. W: *Poetyka i okolice*, Warszawa 1992. Lub w: *O wartościowaniu w badaniach literackich*, pod red. S. Sawickiego i W. Panasa, Lublin 1986.
- Grobler A., *Metodologia nauk*. Kraków 2006. (rozdziały: III-IV).
- Nagel E., *Struktura nauki. Zagadnienia logiki wyjaśnień naukowych*, przeł. J. Giedymin i in., Warszawa 1970.
- Nycz R., *Teoria interpretacji: problem pluralizmu*. W: *Tekstowy świat. Poststrukturalizm a wiedza o literaturze*. Warszawa 1995.
- Nycz R., *Nicowanie teorii. Uwagi o poststrukturalizmie*. W: *Tekstowy świat. Poststrukturalizm a wiedza o literaturze*. Warszawa 1995.

- Sławiński J., *Problemy literaturoznawczej terminologii*. W: *Dzieło, język, tradycja*. Kraków 1998. Lub w: *Dokumentacja w badaniach literackich i teatralnych*, pod red. J. Czachowskiej, Wrocław 1970.
- *Teoria - literatura - życie. Praktykowanie teorii w humanistyce współczesnej*, pod red. A. Legeżyńskiej, R. Nycza, Warszawa 2012.

Ocena pracy.

Oprócz (1) treści i poprawności merytorycznej pracy na ocenę będzie mieć wpływ (2) liczba wszystkich błędów: formalnych, materialnych, składniowych, frazeologicznych, stylistycznych, ortograficznych, interpunkcyjnych (i wszelkich innych błędów w zapisie – decydować będzie ilość, a nie waga błędu). Przyjmuję następującą zasadę: do 20 błędów – 5,0; do 30 błędów – 4,0; do 45 błędów – 3,0; powyżej 45 – trzeba poprawić pracę. Zatem końcowa ocena będzie średnią z (1) i (2).

Kryteria techniczne tekstu (poprawność edytorska prac również podlega ocenie):

- ok. 13 tys. znaków (nie mniej niż 12 i nie więcej niż 14 tys.)
- przypisy dolne (również komentujące)
- bibliografia (nie wlicza się w długość pracy)
- czcionka: 12
- odstęp: półtora znaku
- praca tylko zszyta – bez koszulek, teczek, okładek... (ekologia!)